

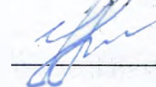
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет інженерно-педагогічної освіти

Кафедра техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Т.Н. Азізов

“26” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФП 1.2.03 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

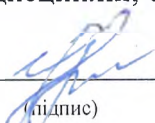
Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітня програма Право

Робоча програма «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів вищої освіти спеціальності **081 Право**

Розробники: Баличева Н. В. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 року

Завідувач кафедри техніко-технологічних дисциплін, охорони праці та безпеки життєдіяльності

_____ (Азізов Т. Н.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії історичного факультету

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 року
Голова науково-методичної комісії історичного факультету

_____ (Священко З. В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	II	II
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів із розподілом:		
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:		
Лекційні	20	6
Семінарські / Практичні	14	4
Лабораторні		
Самостійна робота	56	80
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завданням дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми є досягнення наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та потреби його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Прагнення до збереження довкілля.

ФК 3. Повага до честі й гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

ФК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів.

ФК 9. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК 10. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

ФК 11. Здатність до логічного, критичного й системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до освітньо-професійної програми, дисципліною забезпечуються наступні програмні результати навчання:

ПРН 5. Робити короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 7. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 10. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контекстів.

ПРН 17. Застосовувати набуті знання в різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти й формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 18. Готувати проекти потрібних документів відповідно до правового висновку, зробленого в різних правових ситуаціях.

Таким чином, у результаті опанування навчального матеріалу студент отримує: знання: законодавчих та нормативних документів з охорони праці; концепції організації охорони праці у державі та на виробництві; обов'язків та відповідальності роботодавців підприємства (організації) та її підрозділів і забезпечення здорових і безпечних умов праці; основних міжнародних документів з охорони праці; порядку організації виконання робіт з підвищеною небезпекою; системи соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві; вміння: ідентифікувати небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що супроводжують працю на виробництві; організувати вирішення питань охорони праці на виробництві (організації); використовувати нормативні документи та забезпечувати безпечні й нешкідливі умови праці на виробництві; визначати першочергові заходи і засоби поліпшення стану виробничого середовища для умов галузі.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності як категорія

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек

Модель життєдіяльності людини. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Методологічні основи безпеки життєдіяльності.

Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Види небезпек. Класифікація надзвичайних ситуацій.

Ризик як кількісна оцінка небезпек. Класифікація ризику. Методи визначення ризику.

Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин

Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, карст, осідання ґрунтів над гірничими виробками, зсув, обвал, ерозія ґрунту. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище.

Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі.

Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневими або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки.

Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.

Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо

небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки

Аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки: аварії з витоком сильнодіючих отруйних речовин, аварії з викидом радіоактивних речовин; аварії на транспорті; пожежі та вибухи. Вимоги до транспортування небезпечних речовин.

Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами. Джерела радіації та одиниці її вимірювання. Механізм дії іонізуючих випромінювань на тканини організму. Ознаки радіаційного ураження. Класифікація небезпечних хімічних речовин.

Тема 4. Соціально-політичні, комбіновані небезпеки, їхні види та характеристики.

Глобальні проблеми людства. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення та ін. Класифікація щодо забезпечення захисту. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини.

Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор небезпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі.

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Змістовий модуль 2. Охорона праці як категорія

Тема 5. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці.

Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи змістового модуля «Основи охорони праці». Основні терміни та визначення в галузі охорони праці. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Інструкції з охорони праці. Фінансування охорони праці.

Тема 6. Організація та навчання охорони праці в освіті.

Структура, основні функції і завдання управління охороною праці. Організація охорони праці в системі освіти. Організація охорони праці під час позакласної та позашкільної діяльності. Основні завдання, функції служби охорони праці. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у закладах освіти і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи.

Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.

Тема 7. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням педагогів.

Тема 8. Основи фізіології та гігієни праці.

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.

Повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Метеорологічні умови робочої зони. Способи забезпечення нормальних метеорологічних умов. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до навчальних закладів. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища. Забруднення повітря приміщень. Вентиляція. Класифікація видів вентиляції.

Тема 9. Освітлення робочих місць. Шум, вібрація, їх дія на організм людини

Освітлення робочих місць, види освітлення. Кількісні та якісні показники освітлення. Основні світлотехнічні визначення.

Природне, штучне, сумішене освітлення.

Шум, ультразвук, інфразвук, їх нормування та дія на організм. Методи та способи колективного та індивідуального захисту від шуму.

Вібрація. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Гігієнічне нормування вібрації. Заходи та способи колективного та індивідуального захисту від вібрації.

Тема 10. Основи пожежної профілактики

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	п	л а б.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності як категорія												
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	8	2	2			4	8	2				6
Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 3. Техногенні	11	2	1			8	6					6

небезпеки та їхні наслідки.												
Тема 4. Соціально-політичні, комбіновані небезпеки та небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	9	2	1			6	8					8
Разом за змістовим модулем 1	40	8	6			26	36	4	2			30
Змістовий модуль 2. Охорона праці як категорія												
Тема 5. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці	10	2	2			6	12	2	2			8
Тема 6. Організація та навчання охорони праці в освіті	7	2	1			4	8					8
Тема 7. Профілактика травматизму та професійних захворювань	9	2	1			6	8					8
Тема 8. Основи фізіології та гігієни праці	7	2	1			4	8					8
Тема 9. Освітлення робочих місць. Шум, вібрація, їх дія на організм людини	7	2	1			4	8					8
Тема 10. Основи пожежної профілактики	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 2	50	12	8			30	54	2	2			50
Усього годин	90	20	14			56	90	6	4			80
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-	-	-			-	-		-
Усього годин	90	20	14			56	90	6	4			80

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	2	
2.	Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	2	2
3.	Техногенні небезпеки та їхні наслідки	1	
4.	Соціально-політичні, комбіновані небезпеки та небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	1	
5.	Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці	2	2
6.	Організація та навчання охорони праці в освіті	1	
7.	Профілактика травматизму та професійних захворювань	1	
8.	Основи фізіології та гігієни праці	1	
9.	Освітлення робочих місць. Шум, вібрація, їх дія на організм людини	1	
10.	Основи пожежної профілактики	2	
	Усього:	14	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	4	6
2.	Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	8	10
3.	Техногенні небезпеки та їхні наслідки	8	6
4.	Соціально-політичні, комбіновані небезпеки та небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	6	8
5.	Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці	6	8
6.	Організація та навчання охорони праці в освіті	4	8
7.	Профілактика травматизму та професійних захворювань	6	8
8.	Основи фізіології та гігієни праці	4	8
9.	Освітлення робочих місць. Шум, вібрація, їх дія на організм людини	4	8
10.	Основи пожежної профілактики	6	10
	Усього:	56	80

8. Індивідуальні завдання

З метою кращого засвоєння дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є виконання індивідуальних завдань відповідно до тем. Завданням до індивідуальної роботи є написання реферату або створення мультимедійної презентації на задану тему. Реферат - короткий виклад письмово або у формі публічної доповіді вмісту книги, статті або декількох робіт, наукової праці, літератури із загальної тематики. Реферат - це самостійна робота студента, де автор розкриває суть досліджуваної проблеми, приводить різні точки зору, а також власні погляди на неї.

Мультимедійна презентація - набір слайдів і спецефектів (слайд-шоу), текстовий вміст презентації, нотатки доповідача, а також роздатковий матеріал для аудиторії, що

зберігається в одному файлі. Вміст матеріалу має бути логічним, виклад матеріалу носить проблемно-пошуковий характер.

1. Життя як вища форма існування матерії.
2. Діяльність – специфічна людська форма активності, необхідна умова існування людського суспільства.
3. Колективний договір як правовий інструмент поліпшення умов і охорони праці.
4. Системно-структурний підхід і безпека життєдіяльності.
5. Атестація робочих місць за умовами праці.
6. Приклади найбільших техногенних катастроф у світі (Бхопал, Севезо, Чорнобиль та ін.) як приклади порушення вимог безпеки систем.
7. Система управління охороною праці.
8. Вплив тютюну на організм людини.
9. Охорона праці: фінансування.
10. Отруйні речовини: характеристика та вплив на організм людини.
11. Безпека населення в мирний час: небезпечні ситуації.
12. Отруєння чадним газом: перша допомога.
13. Прогнозування небезпек та захист від їх дії.
14. Порядок дорожнього руху на території України.
15. Причини виникнення землетрусів та їх наслідки.
16. Психологічне та фізіологічне збереження здоров'я.
17. Охорона праці – освітлення.
18. Здоров'я зберігаючи технології у школі.
19. Європейська програма навчання у сфері наук з ризиком.
20. Електричний струм. Ураження електричним струмом.
21. Принципи управління ризиком.
22. Методи, що використовуються для виконання якісного аналізу небезпек.
23. Світовий досвід управління умовами та охороною праці.
24. Загальні поняття середовища життєдіяльності людини.
25. Наслідки використання ядерної зброї.
26. Взаємозв'язок суспільного, групового та індивідуального рівнів здоров'я.
27. Біологічна та соціальна сутність здоров'я.
28. Втома та її профілактика. Сон.
29. Адаптація організму до зовнішніх факторів середовища.
30. Вплив негативних факторів на здоров'я людини.
31. Охорона праці та соціальний захист.
32. Природне середовище та його роль у життєдіяльності людини.
33. Потреби людини.
34. Сучасні проблеми поліпшення умов праці.
35. Соціум як система суспільного співіснування людей.
36. Людина й техносфера.
37. Вода як найважливіший фактор середовища життєдіяльності людини.
38. Грунт - важливий компонент біосфери й основа життя.
39. Види інструктажів з техніки безпеки, їх зміст.
40. Ідеї В. І. Вернадського про ноосферу.
41. Таємниця довголіття.
42. Людина та її здоров'я.
43. Організація охорони праці в Японії.
44. Навколишнє середовище й здоров'я людини.
45. Охорона праці користувачів ПК.
46. Проблеми "третього стану" в самопочутті людини.
47. Залежність здоров'я людини від кліматичних умов навколишнього середовища.
48. Умови праці на виробництві, їх класифікація й нормування.
49. Значення ергономіки в системі безпеки життєдіяльності людини.
50. Вплив шуму й вібрації на організм людини.

51. Актуальні проблеми гігієни праці.
52. Радіаційна безпека.
53. Загальна характеристика й класифікація хімічних речовин.
54. Загальна характеристика біологічних факторів небезпек.
55. Методи захисту від небезпек біологічного походження.
56. Класифікація і загальна характеристика психофізіологічних факторів небезпек.
57. Негативні фактори техносфери.
58. Проблеми шуму та тиші.
59. Розвиток охорони праці в Україні.
60. Використання хімічної та біологічної зброї.
61. Біологічні фактори небезпек.
62. Значення психологічного клімату в колективі.
63. Перша допомога при травмах (удар, вивих, перелом, розтягнення).
64. Шляхи підвищення працездатності людини.
65. Основні психологічні особливості людини з погляду безпеки життєдіяльності.
66. Наслідки аварій на атомних електростанціях. Уроки катастрофи на ЧАЕС.
67. Необхідні запобіжні заходи в умовах радіаційної небезпеки.
68. Перша допомога при термічних та електричних ушкодженнях (опік, електротравма, відмороження, утоплення).
69. Причини виникнення пожеж і вибухів на підприємствах.
70. Дати оцінку соціальним аспектам алкоголізму.
71. Досвід зарубіжних країн у реалізації заходів з охорони праці.
72. Причини вживання наркотиків. Наслідки наркоманії. Чи можна позбутися наркотичної залежності.
73. Злочинність – соціальна проблема сучасності.
74. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них.
75. Екологічні наслідки військових дій.
76. Війна як крайній вияв політичного конфлікту.
77. Навчання працівників з питань охорони праці.
78. Сучасні проблеми тероризму.
79. Охорона праці та соціальний захист в Україні: стан, проблеми, перспективи.
80. Криміногенні ситуації в Україні.
81. Людина та її здоров'я в урбанізованому середовищі.
82. Економічні аспекти охорони праці.
83. Урбанізація в Україні.
84. Стихійні лиха, які найчастіше трапляються в Україні.
85. Характеристика найбільш руйнівних стихійних лих в історії людства.
86. Управління безпекою життєдіяльності в закладах освіти.
87. Національна Концепція з безпеки життєдіяльності.
88. Аптечка першої долікарської допомоги та її використання.
89. Охорона здоров'я та працездатності жінок на виробництві.
90. Сучасна інформаційна система та безпека особистості.
91. Урбанізація та її негативні наслідки.
92. Причини криміногенності суспільства.
93. Система захисту працівників на виробництві та її вдосконалення.
94. Безпека життєдіяльності в трудових колективах.
95. Необхідні умови життєдіяльності людини.
96. Найбільші у світі катастрофи, стихійні лиха, епідемії.
97. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій.
98. Місто як джерело небезпеки.
99. Травматизм на виробництві та його соціально-економічні наслідки.
100. Проведення статистичних даних з безпеки.

9. Методи навчання

- Лекції, практична робота, самостійна робота студентів проводять такими методами:
- пояснювально-ілюстративний метод (для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення – малюнки, схеми, графіки);
  - навчальні дискусії;
  - дослідницький метод;
  - метод ділової (рольової) гри;
  - коментування;
  - метод аналізу і діагностики ситуації.

10. Методи контролю

У процесі контролю рівня засвоєння знань, умінь, навичок студентів з дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» використовуються методи: усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль студентів за допомогою програми дистанційного навчання «Moodl», ІНДЗ (презентації, реферати, повідомлення).

Також використовуються інтерактивні форми і методи оцінювання знань, умінь і навичок студентів, зокрема: ділові ігри, «круглі столи», дискусії, обговорення-виступи, повідомлення-огляди, тренінги. Методи усної перевірки – виступ, обґрунтування і аналіз. Методи практичної перевірки – поточний контроль – виконання індивідуальних завдань різного спрямування. Методи письмової перевірки – тестова перевірка знань.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Рівень	Характеристика відповідей студента на питання теоретичного матеріалу	Кількісна характеристика рівня
Високий рівень	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	5 балів
Достатній рівень	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки	4 бали
Середній рівень	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює	3 бали

	його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, законів. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки	
Низький рівень	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	2 бали

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Загальна сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	100
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Безпека життєдіяльності

Основна:

1. Безпека життєдіяльності : підручник / І. П. Пістун, В. І. Кочубей. Суми : Університетська книга, 2012. 575 с.
2. Безпека життєдіяльності / За ред. В. Г. Цапка. К. : Знання, 2008. 397 с.
3. Зацарний В.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Зацарна О.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2016. URL: <http://ela.kpi.ua/kandle/123456789/18263>.
4. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності / Л.Е.Піскунова. К. : Академія, 2012. 222 с.
5. Козяр М. М. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення. К. : Кондор, 2018. 450 с.

6. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності: навч.-метод. посібник / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Нагайчук О. В. Умань : Візаві, 2019. 310 с.

7. Термінологічний словник-довідник з охорони праці та безпеки життєдіяльності: для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Нагайчук О. В. Умань : Візаві, 2020. 124 с.

8. Безпека життєдіяльності / О. І. Запорожець, В. М. Заплатинський, Б. Д. Халмурадов. К. : Центр учбової літератури, 2013. 447 с.

Допоміжна:

1. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ.", 2002. 328 с.

2. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. 284 с.

3. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009. 264 с.

4. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. 304 с.

Основи охорони праці

Основна:

1. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. К.: Основа, 2006. 448 с.

2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.

3. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності: навч.-метод. посібник / Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Нагайчук О. В. Умань : Візаві, 2019. 310 с.

4. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. Х.: Факт, 2005. 480 с.

5. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 374 с.

6. Охорона праці : Навч. посібник / За ред. В. Кучерявого. Львів: Оріяна-Нова, 2007. 368 с.

7. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2009. 540 с.

8. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. Львів: УАД, 2006. 336 с.

9. Піскунова Л.Е. Безпека життєдіяльності / Л.Е. Піскунова. К. : Академія, 2012. 222 с. Нагайчук О. В. Охорона праці та безпека життєдіяльності: метод. реком. для самост. роботи студ. усіх спеціальн. денної та заочної форм навчання / О. В. Нагайчук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 28 с.

10. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227с.

11. Ткачук К.Н., Калда Г.С., Каштанов С.Ф., Полукаров О.І. та ін. Психологія праці та її безпеки: Навчальний посібник. Хмельницький: 2011. 135 с.

Допоміжна:

1. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. Львів: «Тріада плюс», 2011. 436 с.

2. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. Харків, ХНАМГ, 2007. 227с.

3. Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Зеркалов Д.В. та ін. Основи охорони праці: підручник. К.: Основа, 2014. 456 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://www.mns.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
3. <http://www.social.org.ua> – Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.